

ΑΠΟ ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΗ ΒΑΛΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΣΤΟ ΑΣΠΡΟΜΑΥΡΟ: ΔΡΑΠΕΤΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΥΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΑΝΣΤΡΕΜΕΡ

Αλέξης Λυκουργιώτης

Εισαγωγή

Ίσως να είναι ασυνήθιστος ο τίτλος του άρθρου αυτού. Γι' αυτό οφείλω κάποια εξήγηση. Γνώρισα την ποιητική συνεισφορά του Τράνστρεμερ πριν από λίγα χρόνια, όταν έπεσε στα χέρια μου ένα βιβλίο που περιείχε και τις 13 συλλογές των ποιημάτων του σε μετάφραση του Βασίλη Παπαγεωργίου, το οποίο βγήκε το 2004 από τις εκδόσεις PRINTA στη σειρά «ποίηση για πάντα». Άρχισα να τον διαβάζω με πολύ ενδιαφέρον. Ένας από τους λόγους γι' αυτό το ενδιαφέρον με πηγαίνει πολύ πίσω, στην πρώιμη εφηβική μου ηλικία. Στις αρχές της δεκαετίας του '60 γνώρισα για πρώτη φορά την ποίηση του Ελύτη διαβάζοντας τους «Προσανατολισμούς» από το μικρό τόμο των εκδόσεων του «Γαλαξία». Μια ποίηση, μάλλον ανέμελη-εξωστρεφή, αλλά καθόλου ρηχή, πλημμυρισμένη από χρώματα, τον ήλιο και τον ουρανό της Ελλάδας, το Αιγαίο, την αρμύρα της θάλασσας, τον έρωτα, την καθαρότητα των σχημάτων και των συναισθημάτων. Η πρώτη μου επαφή με αυτή την εφηβική ποίηση του γαλαξίου με επηρέασε βαθειά, θα έλεγα ότι διαμόρφωσε την αισθητική μου, και όχι μόνο.

Την ίδια εποχή παρακολούθησα με πολύ ενδιαφέρον μια άλλη ποίηση –κινηματογραφική αυτή τη φορά– τις ταινίες του Σουηδού σκηνοθέτη Ingmar Bergman. Εδώ ο κόσμος ήταν ασπρόμαυρος, τα συναισθήματα των ανθρώπων μιας πολύ προχωρημένης κοινωνίας πιο βαθειά και αρκετά πιο περίπλοκα, οι ζωές τους εξελίσσονταν στο ημίφως. Η ομορφιά, αν και ασπρόμαυρη, ήταν και εδώ παρούσα. Αυτή η αντίθεση που βίωνα τότε σε αισθητικό επίπεδο με έκανε να αναρωτηθώ πολλές φορές: πώς θα έγραφε ένας ποιητής που θα ζούσε σε ένα τέτοιο κλίμα; Πώς θα ένοιωθε τη θάλασσα, τη φύση των χωρών του Βορρά, τον έρωτα, την ανθρώπινη περιπέτεια, την ανθρώπινη τραγωδία αν θέλετε; Αυτές οι παλιές εφηβικές ανησυχίες τροφοδότησαν νομίζω το αρχικό ενδιαφέρον μου να ασχοληθώ λίγο πιο συστηματικά με την ποίηση του Τράνστρεμερ. Νομίζω μόνο το αρχικό, γιατί καθώς προχωρούσε η συναναστροφή μου με την ποίηση του ήταν η ίδια η ποίηση που με παρακινούσε να συνεχίσω. Έχοντας λοιπόν προχωρήσει αρκετά την απολαυστική μελέτη της ποίησης του Τράνστρεμερ, παράλληλα με την συνεχιζόμενη απόλαυση